

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רו שליט"א, רבה של תל ציון

פרשת ויקהל כ"ב אדר א' תשע"א

הסר כעס מלבך

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (לה, ג)

רבנו האר"י ז"ל הקפיד מאוד על ענין "הכעס". ומספר מהרח"ו כי היה זמן שהיה לומד (מהרח"ו) עם אחיו, והנה פתאום רואה שאינו לומד כרצונו ומאד כאב לו על שהוא כ"כ משקיע ואינו לומד כרצונו ואז כעס עליו, ואח"כ כאשר הופיע לפני האריז"ל, מיד הוכיחו על מה שהוא כועס, כי אפילו על דבר טוב, אין להכנס לכעס. והזהיר אותו מאוד על ה"כעס" כמובא בשער רוה"ק (דף יא).

ו**כתב** עוד מהרח"ו שם כי מדת הכעס מלבד מה שמונעת ההשגה לגמרי כמ"ש (פסחים סו): כל הכועס אם נביא הוא, נבואתו מסתלקת וכו'. עוד יש רעה אחרת **שעבירת הכעס פוגמת כל הנשמה כולה ומחליף אותה, ונכנסת בו במקומה "נפש מצד הקליפה"** ונעשית נפשו "טריפה" ח"ו, וכמ"ש (איוב יח) "טורף נפשו - באפו". כי הבדל בין הכעס לשאר עבירות הוא - כי שאר עבירות אינם פוגמים אלא איבר אחד, אבל מידת הכעס פוגמת כל הנשמה, ואע"פ שעושה אדם תיקונים לנפשו ותשובה מעולה על עוונותיו, ומצוות רבות וגדולות, אע"כ הכל נאבדים ממנו לגמרי, לפי שאותה הנשמה הקדושה שעשתה כל המעשים הטובים, נתחלפה בטמאה והלכה לה ונשארה שפחה במקומה וירשה את גבירתה. ובעל כעס אין לו תקנה כלל וכו'. באופן כי מי שהוא בעל כעס אי אפשר לו כל ימי היותו בעל מידה זו, להשיג שום השגה. ואפילו אם יהיה צדיק בכל שאר דרכיו, לפי שהוא בונה וסותר, כל מה שבנה וכו'. עכ"ד.

אולם אין ליפול ברוחו, כי האמנם, קשה היא הכעס, מ"מ יקבל על עצמו לבל יכעוס מהיום והלאה ויקח ספר העוסק בענין גנות הכעס וילמד בו, וההרגל נעשה טבע, גם הציע האריז"ל (בשער רוח הקודש דף יט) שיטבול במקוה. ו"מקוה" מבטל ה"כעס" והם בגימטריא שווה (היינו 151) ושם כתב עוד תיקונים וכוונות. אכן ע"י לימוד התורה ולימוד מוסר בענין הכעס, יזכה לתקן הכעס לאט לאט בעזר מאל שדי.

והגורם לכעס הוא כשמגביה קולו בעת ויכוחו עם אשתו או שכנו וכיוצא. והעצה היעוצה: לדבר בקול חלוש ולא בהתפרצות וזה כסגולה לבל יתפרץ ויכעס חלילה.

והנה טבע "אש" לשרוף ולכלות הכל, כמו כן הכעס יכול להרוס הכל, הן מבחינה המציאות כי משבר כלים בחמתו (וע' שבת קה) הן מבחינה נפשית הורס את גופו, וכבר אין דעתו מיושבת וחכמתו מסתלקת.

וזוהו רמז בתורה: **לא תבערו אש** - היינו מידת הכעס, כמ"ש על פסוק זה בתיקוני הזוהר (ע"ש דף סט: ופה). **ביום השבת** - הוא יום השביעי שהגיהנם שובת, והוא בכעסו כאילו מבעיר אותו (כמ"ש בתיקוני הזוהר הנ"ל). ובאמת היו בני אדם כשרים, כשבא להם דבר הערה לבני ביתם ביום שבת, היו מתגברים ולא מעירים, מחשש שאם יתחילו להעיר מתוך זה יתגלגל כעס. ולכן שמרו לפיהם מחסום. ה' יעזרנו להיות בנחת ולא נכעוס הן בחול, וכ"ש בשבת.

שבת שלום ומבורך !

לימוד ביום הששי רב ועצום. וכתב הרב אליהו לאפיאן זצ"ל:

כי יום הששי בא בטענה לפני הקב"ה "מדוע מבזבזים אותי

בשביל הכנות שבת כ"כ זמן..."

ויום הששי הוא כמו 'מת מצוה', לכך נתחזק לעסוק בו בתורה.

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

קריאת שמו"ת במשך השבוע

שאלה: מי שלא יכול לקרוא ביום הששי כל הפרשה שנים מקרא וא' תרגום כל הפרשה, אם ראוי להתחיל באמצע השבוע.

תשובה: כן, וכך ראוי לעשות, וזה עדיף ממה שיפסיד ויבטל תקנת חז"ל אשר מי שמזלזל בה הרי הוא ח"ו ככופר בהן ממש, כמ"ש בפלא יועץ (מע' פרשיות), וע' ברכות (ד):.

תפילה כקנין תורה

שאלה: מדוע לא הוזכרה תפלה במ"ח קניני תורה, הלא אמרו בנדה (ע): מה יעשה אדם ויחכם, ירבה בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, וקמ"ל דהא בלא הא לא סגיא.

תשובה: הנה אמת שתפלה צריכה כמ"ש בנדה שם, ומ"מ יתכן כיון שבכל יום תקנו לנו והאר עינינו וכו', ויותר מזה קבעו ברכת אתה חונן, א"כ יש תפלה. ויתכן גם לומר דבקנינים איתא: "באימה ויראה", וי"ל ד"יראה" רמז לתפלה כידוע, גם אותה בחינה המה.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartoral@gmail.com

הלכתא לשבתא

בפסחים (סח:) אמרו, "הכל מודים דבשבת בעינן לכס" כלומר "לכס" עונג אכילה ושתייה. והנה שלא יטעה אדם כי הותר אכילה גסה בשבת, לכן נאמר: יהיה "לכס" – קודש. כלומר גם ענין של "לכס" אכילה, תעשהו קודש להתענג לכבוד השי"ת אשר צוה לענג את השבת.

ועונג השבת אינו רק בגשמיות אלא רוחניות דהיינו לימוד התורה, וז"ש כל המענג את השבת" נותנים לו משאלות לבו (שבת קיח). ופירשו המפרשים העונג לא "לעצמך" אלא "את השבת" ע"י לימוד רוחני ואז גם הגשמי מתקדש. ה' יזכנו.

אבן יקרה

בעיר בריסק התכנסה אסיפת רבנים לדון במצבם הקשה של רבבות הפליטים היהודים שנעקרו מבתיהם בעקבות מלחמת העולם הראשונה. הללו נמלטו לערים אחרות, ושם התקשו למצוא פרנסה וקורת גג. הקהילות היהודיות הקימו ועדים מיוחדים לסייע לפליטים.

במהלך האסיפה קם אחד הרבנים וקרא: "הכל עוסקים במתן סיוע גשמי לאחינו הפליטים, אבל רבים מהם נשארו ללא תפילין וללא תשמישי קדושה נחוצים, וצריך לספק להם גם זאת".

התערב רבה של בריסק, הגאון רבי חיים סולובייצ'יק, ואמר: "יהודים רבים יכולים להסתפק בזוג תפילין אחד, אבל לחם לאכול צריך כל אחד ואחד לעצמו".

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים

נדפס בדפוס הדר. לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartoral@gmail.com

ניתן לראות את הגליונות באתר: www.tipot.co.il או באתר: www.ravpealim.co.il